

ELŐSZÓ

Hazánkban a rendszerváltozás előtt csak az engedélyezett nyolc egyházi gimnáziumban taníthatták pedagógusaink azoknak a szerzetes vagy világi papoknak a tevékenységét, akik az elmúlt évezredben komoly érdemeket szereztek a természettudományok terén. Azokban az években a hivatalos pedagógia a vallást, illetve az egyházat úgy állította be, mint a tudomány és a haladás kerékkötőit.

Ezt az egyházellenességet a felvilágosodás képviselői terjesztették először, amit a marxista filozófia boldogan tett magáévá. A kommunizmus 40 éve alatt az iskolákban szinte minden tantárgy tanítása közben hallhattuk ennek bizonyosságát, elsősorban Giordano Bruno vagy Galileo Galilei vérfagyasztóvá tett történetében. Az Egyház fennállásának kétezer éves korszakából rendszerint ezt hozták fel újra és újra, mivel nehezen találtak több példát, amit ennyire ki lehetett erre hegyezni.

Mint gyakorló keresztény, a múlt század hetvenes éveitől feladatomnak tekintettem, hogy órai, valamint fakultatív előadásaimmal ezt a hamis és torz szemléletet amennyire csak lehet, minimalizáljam. Ekkor született *Természettudós papok* című előadásom, ami 2004-ben a *Világképmás* könyvben jelent meg először hivatalosan nyomtatásban. Ezt aztán az évek folyamán folyamatosan bővítettem annyira, hogy a középiskolák oktatás számára mind jobban alkalmazhatóbb legyen.

A hazai irodalomban hasonló kiadványokat nem találtam, az interneten azonban sok neves pap tudósról szerezhetünk információt.

Johann Christian Poggendorff, a XIX. század német tudósfejedelme volt az, aki – értékes tudományos felfedezései mellett – minden energiáját arra fordította, hogy létrehozza az *Egzakt tudományok kézikönyvét* (Biographisch-literarisches Handwörterbuch zur Geschichte der exacten Wissenschaften), amely az elmúlt évezredekben élt matematikusok, fizikusok, csillagászok, kémikusok munkásságát, valamint életrajzi adataikat tartalmazza. Poggendorff, mint az *Annalen der Physik* szerkesztője öt évtizeden keresztül folyamatosan bővítette „Évkönyveit” annyira, hogy a XX. század elejére elkészült negyedik kötettel együtt „Kézikönyve” már közel 10 000 nevet említ, amiből a tudományos közvélemény legalább ezerre becsüli a szerzetes és világi papok számát. (Közülük a jezsuita szerzeteseké egyedül megközelíti a háromszázat.) Poggendorff 1877-ben bekövetkezett halála után tanítványai, kollégái folytatták a munkát, a negyedik kötet 1904-ben, a hatodik – egyben utolsó – kötet 1931-ben jelent meg.

Az alább olvasható munka zömében Johann Christian Poggendorff által is tárgyalt 80 legismertebb természettudós pap igen rövid életrajzát, valamint fontosabb tevékenységét ismerteti.

A könyv megszületésében nagy segítségemre volt Török Judit lektor, aki a mérhetetlen sok nevet, dátumot, irodalmat egyenként gondosan leellenőrizte, és ha hibásnak találta, javította. Nagy hálával tartozom neki!

Köszönetet mondok Gazda István tudománytörténésznek, aki elősegítette a könyv végleges formába öntését.

Itt mondok köszönetet Bernadett lányomnak, aki a könyv borítóján található tudósok képeit gyűjtötte egybe, valamint Anita lányomnak, aki az irodalomjegyzék összeállításában jeleskedett.

Könyvem gondozását a Tinta Könyvkiadónak, így Temesi Violának és Kiss Gábornak köszönöm, akik annak ellenére

vállalták a könyv kiadását, hogy tudták, az oldalak nem olvasmányos történeteket, hanem lexikonszerű, az átlagolvasó számára nehezen emészthető sorokat rejtenek.

Végezetül köszönettel tartozom első olvasómnak, feleségemnek, akinek segítségével nélkül nem készülhetett volna el ez a kiadvány. Azt már csak óvatosan említem, hogy a mű írása alatt az „elefántcsonttorony” magányába zárkózó szerző összes rigolyáját mekkora türelemmel és milyen nagy megértéssel viselte.

Budapest, 2016. 06. 27.

A szerző